

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Ifølge liste

Deres ref	Vår ref	Dato
	18/788-	26. mars 2021

Havsul I vindkraftverk - klage på NVEs vedtak om utsatt frist for idriftsettelse - vedtak

Innledning

Havsul I AS søkte den 25. juni 2019 om forlenget frist for idriftsettelse av Havsul I vindkraftverk i Ålesund og Aukra kommuner. Det ble søkt om at frist for idriftsettelse settes til 1. januar 2025.

Det er videre opplyst i e-post av 1. oktober 2020 at Enbridge Inc (Enbridge) trolig vil trenge hele 2025 for å sette vindkraftverket i drift, uten at departementet har mottatt en formell søknad om dette.

Bakgrunn

NVE ga i 2008 Havsul I AS konsesjon til å bygge og drive Havsul I vindkraftverk med en installert effekt på 350 MW i et nærmere avgrenset planområde utenfor Møre-kysten. Olje- og energidepartementet opprettholdt vedtaket etter klage, den 10. september 2009.

Ved vedtak av 12. mars 2012 ga NVE Havsul I AS utsatt frist for idriftsettelse av vindkraftverket til 1. januar 2020 og utvidelse av konsesjonsperioden til 25 år fra det tidspunkt anlegget settes i drift, dog ikke utover 1. januar 2045. Den 25. juni 2019 søkte Havsul I AS om endring av frist for idriftsettelse til 1. januar 2025.

NVE ga ved vedtak av 27. mars 2020 utsatt frist for idriftsettelse fra 1. januar 2020 til 31. desember 2025. NVE la vekt på at Havsul I vindkraftverk har regionalpolitisk tilslutning, men pekte samtidig på at tiltaket har møtt motstand fra enkeltpersoner, fiskeriinteresser, miljøforvaltning og miljøorganisasjoner. Tillatelsen til utsatt frist for idriftsettelse ble gitt med flere vilkår.

Postadresse	Kontoradresse	Telefon*	Avdeling	Saksbehandler
Postboks 8148 Dep	Akersgata 59	22 24 90 90	Energi- og	Gro Caroline Sjølie
0033 Oslo		Org.nr.	vannressursavdelingen	22 24 62 91
postmottak@oed.dep.no	oed.dep.no	977 161 630		

NVE mottok åtte klager på vedtaket, men tok ikke klagen på fristutsettelse til følge, og oversendte ved brev av 29. september 2020, saken til departementet. NVE skriver at de ved en inkurie ga utsatt frist til 31. desember 2025 og ikke til 1. januar 2025 som omsøkt, og anmodet departementet om å rette opp i dette.

Søknaden

Havsul I AS er 100 prosent eid av Vestavind Offshore AS. I henhold til opsjonsavtale av desember 2016 har EI Norway Holdings AS (EI) opsjon på kjøp av 100 prosent av aksjene i selskapet fra Vestavind. EI er eid av det børsnoterte canadiske infrastrukturselskapet Enbridge Inc (Enbridge). Hvis Enbridge benytter sin opsjon på kjøp av aksjene, vil partene i forkant komme tilbake til NVE med en egen melding om aksjeerhvervet. Fra opsjonsavtalen ble inngått, har Enbridge jobbet med å utvikle et realiserbart prosjekt med mål om at investeringsbeslutningen skal kunne tas innen utløpet av 2022. Konesjonæren er også i dialog med relevante myndigheter om den kommersielle strukturen i prosjektet, og det pågår en omfattende nettilknytningsstudie i samarbeid med Nyhamna gassanlegg.

I søknaden står det videre at ifølge vilkår 13 i anleggskonsesjonen er konsesjonæren forpliktet til å finne en løsning for nettilknytningen i transformatorstasjonen ved Nyhamna. Løsningen må avtales med operatøren av gassanlegget ved Nyhamna (som eier tilknytningspunktet). Det er inngått en avtale mellom Enbridge og Gassco AS (som operatør for Nyhamna) om å gjennomføre en detaljert studie av den foreslåtte nettilknytningsløsningen. Etter studier kan de nå bekrefte at prosjektet er både økonomisk og teknisk gjennomførbart. Prosjektet vil ifølge søkeren redusere effektunderskuddet både i Istad Netts nettområde og i Nyhamna-anlegget, samt gi en økt nettstabilitet og forsyningssikkerhet i Nyhamna-anlegget. Videre mener søkeren at prosjektet vil redusere kraftunderskuddet i NO3 med inntil 25 % og dermed føre til en redusert områdepris. Søkeren skriver at MTA/detaljplan vil bli utarbeidet og eventuelle endringer i konsesjon, vil bli omsøkt på et senere tidspunkt.

Klagene

NVEs vedtak er påklaget av Motvind Nordvest, Motvind Norge, Norges Miljøvernforbund, Norsk Ornitologisk Forening (NOF), Aksjonsgruppen Runde mot Havsul I, Norges Naturvernforbund og Sabina, Norges Fiskerlag og Møre og Romsdal Fiskerlag og Havfiskeflåtens organisasjon Fiskebåt. Klagerne anfører blant annet at det foreligger saksbehandlingsfeil i den kommunale behandlingen av saken, at konsesjonssaken er gammel og at kunnskapsgrunnlaget er utdatert. Klagen på skjønnsutøvelsen er begrunnet med negative virkninger for fisk og marine økosystemer, fugl, landskap og turisme. Motvind Nordvest krever at konsesjonen trekkes tilbake.

Departementets vurdering

Departementet skal i klagebehandlingen vurdere de synspunkter klagerne kommer med, men kan også prøve alle sider av saken og ta hensyn til nye omstendigheter, jf. forvaltningsloven § 34 annet ledd.

I anleggskonsesjoner settes det vilkår med tidsfrist for når vindkraftverket må være ferdig bygget og satt i drift. Det er etter energiloven § 10-4 adgang til å endre vilkår i konsesjoner. Energiloven § 10-4 annet ledd lyder:

"Endringer i vilkårene kan også foretas etter søknad fra konsesjonæren. Bestemmelsene i § 2-1 får anvendelse så langt de passer."

Energiloven § 10-4 annet ledd gir dermed adgang til å innvilge en søknad om fristutsettelse i denne saken. Det må samtidig være klart at konsesjonæren ikke har et rettskrav på å få fristforlengelse, og at det må bero på forvaltningens og dermed konsesjonsmyndighetenes alminnelige skjønn om en slik søknad skal innvilges.

I anleggskonsesjonen til Havsul I vindkraftverk fra 24. juni 2008 var det vilkår om at anlegget måtte være fullført og satt i drift innen 1. juni 2013. Denne fristen ble i vedtak av 12. mars 2012 utvidet til 1. januar 2020. Varigheten på konsesjonen ble satt til 25 år fra det tidspunkt anlegget settes i drift, dog ikke utover 1. januar 2045. Dersom søknaden om fristutsettelse ikke innvilges, vil den sist gjeldende fristen i konsesjonen, 1. januar 2020, bli stående.

Søknader om utsatt frist for idriftsettelse av vindkraftverk med konsesjon etter energiloven, må avgjøres etter en konkret vurdering i den enkelte sak. Departementet har i denne saken kommet frem til at det ikke gis fristutsettelse.

Departementet viser til at det allerede i energimeldingen, Meld. St. nr. 25 (2015-2016) ble varslet en innstramming i praksisen med forlengelse av konsesjoner etter utløpet av fristen for å delta i elsertifikatmarkedet. Der står det at:

"Regjeringen vil stramme inn praksis for behandlingen av søknader om utsatt frist for idriftsettelse for vindkraftkonsesjoner. Ved behandlingen av søknader om forlenget frist, vil det blant annet bli lagt vekt på i hvilken grad det foreligger tilstrekkelig konkrete planer om å realisere prosjektet. Vindkraftkonsesjoner har tidligere blitt gitt med fem års frist for idriftsettelse av anlegget. Utbygger har mulighet for å søke om forlenget frist med ytterligere fem år av gangen. De siste årene har alle vindkraftkonsesjoner blitt gitt med varighet ut 2020. Etter at fristen for å få elsertifikater går ut, vil det finnes flere urealiserte prosjekter. Det koster lite å søke om fristforlengelse og å inneha en konsesjon. Det er derfor grunn til å tro at det vil komme flere søknader om utsatt frist når vi nærmer oss 2020. Urealiserte vindkraftkonsesjoner båndlegger areal i kommunene. Det kan stå i veien for annen lønnsom samfunnsutvikling, og vil i en del tilfeller kunne bidra til at lokale konflikter opprettholdes. Dersom det har gått mange år, kan det også ha oppstått endrede forhold som gjør det nødvendig med nye eller oppdaterte utredninger og eventuelt ny konsesjonsbehandling. Det er derfor ønskelig å begrense videreføringen av konsesjoner som er gitt der det ikke er utsikter til å få realisert prosjektet innenfor en rimelig tidshorisont."

Bransjen har etter dette vært kjent med at praksisen for forlengelse av konsesjoner ville bli innskrenket.

Havsul I vindkraftverk fikk konsesjon av NVE i 2008 og konsesjonen ble stadfestet av departementet i 2009. Konsesjonen er gammel. Fristen for å idriftsette var 1. januar 2020, og departementet mener at konsesjonæren har hatt tilstrekkelig tid til å gjennomføre prosjektet.

Departementet legger vekt på at søknad med konsekvensutredningen er fra 2006, og med en frist på idriftsettelse til 2025, vil konsekvensutredningene fra 2005 være rundt 20 år før anlegget settes i drift. Gamle og til dels utdaterte konsekvensutredninger er i seg selv et hensyn som taler mot å gi ytterligere fristutsettelse. Det er ikke søkt om MTA/detaljplan for vindkraftanlegget, men det er likevel klart at det er aktuelt med vesentlige endringer i prosjektet sammenlignet med hva som ble lagt til grunn for søknaden i 2006. Konsesjonæren har dessuten varslet at de må søke om konsesjonsendringer. Departementet legger til grunn at prosjektet trolig vil ha store endringer sammenlignet med det som ble gitt i konsesjonen da det har vært en stor utvikling av teknologien på vindkraft siden 2009. Det vises i denne sammenheng til NVEs vurdering av videre arbeid for Havsul I. NVE skriver at dersom tiltaket skal kunne etableres, trenger Havsul I AS ytterligere utsettelse av fristen før arbeidet med tiltaket kan igangsettes. Dette for blant annet å detaljplanlegge prosjektet, herunder vurdere behov for eventuelle konsesjonsendringer, oppdatere kunnskapsgrunnlaget om virkninger for miljø og samfunnsinteresser, eventuelt supplere miljøoppfølgingsprogrammet og utarbeide plan for implementering av avbøtende tiltak.

Departementet har merket seg at Aukra kommune ikke har merknader til at det gis utsatt frist for idriftsettelse, mens Sandøy kommune (nå Ålesund kommune) anbefaler at utbygger får fristutsettelse. Herøy kommune er imidlertid bekymret for fuglebestanden på Runde, som til nå har vært truet som følge av blant annet sviktende mattilgang. Statsforvaltaren i Møre og Romsdal fraråder at Havsul I AS får fristutsettelse fordi konsekvensutredningen er over 10 år gammel.

Energiforsyningen i regionen er endret som følge av ny 420 kV fra Sogn til Ørskog i 2008. Det er bygd og under bygging flere vindkraftverk i Sogn og Fjordane, Trøndelag og et mindre på Haramsøy, som vil øke regionens kraftproduksjon vesentlig. Selv om kraftproduksjonen fra Havsul I vindkraftverk vil kunne bidra positivt til forsyningssituasjonen i regionen, finner departementet at dette ikke er noe tungtveiende hensyn i vurderingen av om det skal gis forlenget frist. Det kan videre ikke legges til grunn at en ytterligere fristutsettelse vil føre til at prosjektet blir realisert. Selv med NVEs vedtak om fristutsettelse, er det derfor tvil om prosjektet vil la seg realisere innenfor en rimelig tidshorison. Departementet har i vurderingen lagt noe vekt på disse momentene.

Departementet finner etter en helhetsvurdering, at det er grunnlag for å endre NVEs vedtak om å gi utsatt frist for idriftsettelse. Departementet har blant annet lagt vekt på at opprinnelig konsesjon og konsekvensutredning er gammel og trenger oppdateringer og at

konsesjonæren trolig trenger ytterligere fristutsettelse og konsesjonsendringer før en eventuell realisering kan skje. Det er heller ikke dokumentert lønnsomhet i prosjektet. Departementet mener at eventuelle nye planer for en utbygging av Havsul 1 vindkraftverk eventuelt bør behandles gjennom en ny konsesjonsbehandling. Etter havenergilovforskrifta § 1 annet ledd krever dette en forutgående prosess med åpning av areal.

Konklusjon

Departementet har kommet til at søknaden om forlenget frist for idriftsettelse skal avslås.

Klagene på vedtak om fristforlengelse og forlenget drift, tas til følge.

Fristen for å realisere anlegget var 1. januar 2020 og fristen har dermed gått ut.

Departementet vedtak i klagesaken kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd, første punktum.

Med hilsen

Trond Ulven Ingvaldsen (e.f.)
avdelingsdirektør

Tollef Taksdal
underdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Norges vassdrags- og energidirektorat

Adresseliste

Advokatfirmaet DSA as			
Advokatfirmaet Thommessen AS	Postboks 1484 Vika	0116	OSLO
Aukra kommune		6480	AUKRA
Fiskebåt	Røysegata 15	6003	ÅLESUND
Havgul AS	Prinsensgate 5	0152	OSLO
Molde kommune	Rådhusplassen 1	6413	MOLDE
Møre og Romsdal Fiskarlag	Postboks 936	6001	ÅLESUND
Møre og Romsdal fylkeskommune	Fylkeshuset	6404	MOLDE
Naturvernforbundet Norges Miljøvernforbund	Mariboegate 8 Postboks 593	0183 5806	OSLO BERGEN
Norsk ornitologisk forening	Sandgata 30 B	7012	TRONDHEIM
SABIMA - Samarbeidsrådet for biologisk mangfold	Postboks 6784 St. Olavs plass	0130	OSLO
Vestavind Offshore AS	Postboks 7050	5020	BERGEN
Ålesund kommune	Postboks 1521	6025	ÅLESUND